

2022-03-22
N2017/04553**Näringsdepartementet**Jokkmokk Iron Mines AB
Ombud:
Advokaten Magnus Fröberg,
Fröberg & Lundholm Advokatbyrå
AB,
Kungsgatan 44
111 35 Stockholm**Ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen
(1991:45) för området Kallak K nr 1 i Jokkmokks kommun,
Norrbottens län****Regeringens beslut**

Regeringen, som godkänner miljökonsekvensbeskrivningen, beviljar Jokkmokk Iron Mines AB (bolaget) bearbetningskoncession enligt minerallagen (1991:45) för området Kallak K nr 1 i Jokkmokks kommun, Norrbottens län. Koncessionen gäller i 25 år fr.o.m. dagen för beslutet. Koncessionen har den omfattning som framgår av *bilaga 1* (nedan koncessionsområdet) och är förenad med de villkor som redovisas i det följande.

Koncessionen innebär rätt till utvinning och tillgodogörande av järn inom ett område som omfattar en yta om 102,6492 hektar och begränsas av räta linjer mellan hörnpunkter med koordinater i SWEREF 99TIM enligt följande:

Hörnpunkt	N-koordinat	E-koordinat
1	7413400	681350
2	7413372	681160
3	7413635	680900
4	7413995	680795
5	7414460	680940
6	7414715	681125
7	7414770	681220
8	7414772	681435
9	7414660	681600
10	7414480	681700

11	7414170	681776
12	7413950	681778
13	7413630	681690

Koncessionsområdet är beläget ca 2 kilometer sydost om byn Björkholmen och ca 40 kilometer väster om Jokkmokk. Den sökta bearbetningskoncessionen är belägen inom området för bolagets undersökningstillstånd för området Kallak K nr 1. Brytningen av fyndigheten är planerad att ske i ett dagbrott.

För koncessionen gäller följande villkor.

1. Bolaget ska utöver vad som anges i detta beslut, i fråga om försiktighetsmått, skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder, nyttja marken i enlighet med vad som angivits i ansökan med bilagor och kompletteringar samt vad bolaget i övrigt har åtagit sig i detta ärende.
2. Anläggningsarbeten till följd av nyttjande av koncessionen ska ske under perioder då minsta möjliga negativa påverkan uppstår för den pågående renskötseln i omgivande områden.
3. Koncessionsområdet ska ta så lite mark i anspråk som möjligt. I möjligaste mån ska påverkan på flyttleder för renar undvikas. Vid nyttjandet av koncessionen ska bolaget i övrigt se till att minsta möjliga negativa påverkan uppstår när flyttlederna och till koncessionsområdet angränsande betesområden nyttjas.
4. Vid nyttjande av koncessionen ska Jåhkågasska tjiellde samebys merkostnader till följd av påverkan på möjligheten att nyttja flyttleder för renar och renbete ersättas. Fastställande av ersättning och prövning av eventuella tvister om ersättning följer minerallagens bestämmelser.
5. Om Jåhkågasska tjiellde sameby, trots åtgärder för att möjliggöra rådande renflytt, har behov av lastbilstransporter av sina renar förbi koncessionsområdet ska bolaget bekosta sådana transporter
6. Bolaget ska etablera skyddsstängsel, skyddsvallar eller andra anläggningar för att minimera risker för olyckor med renar inom koncessionsområdet. Anläggningarna ska utformas för att möjliggöra säkra övergångar för renar genom eller förbi koncessionsområdet.

7. Bolaget ska årligen göra en uppföljning av konsekvenserna för rennäringen av nyttjandet av koncessionen och redovisa denna till bergmästaren, Sametinget och Länsstyrelsen i Norrbottens län.
8. Bolaget ska löpande samråda med Jähkågasska tjielde, Sirges och Tuorpon samebyar i syfte att klarlägga behovet av åtgärder och resurser för att uppfylla villkor 1–7 samt i övrigt för att motverka störningar på renskötseln. Samrådet ska genomföras i syfte att uppnå samförstånd med samebyarna och dokumenteras. Bolaget ska årligen rapportera genomförda samråd till Sametinget, Länsstyrelsen i Norrbotten och bergmästaren. Bergmästaren ska efter samrådet ta ställning till om det finns behov av ändrade villkor enligt 6 kap. 4 § minerallagen.
9. Bolaget ska vid nyttjandet av koncessionen föra en dialog med Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket i syfte att säkerställa att nödvändig hänsyn tas till Laponias status som världsarv.
10. Bolaget ska, efter avslutad verksamhet, se till att koncessionsområdet återställs så att marken åter kan nyttjas för rennäring. En plan för efterbehandling ska utarbetas i samråd med berörda samebyar i ett tidigt skede av gruvverksamheten och uppdateras löpande.
11. Bolaget ska till bergmästaren ställa en ekonomisk säkerhet om 1 000 000 kronor. Säkerheten ska ställas senast när anmälan om påbörjad gruvdrift enligt 57 § mineralförordningen (1992:285) sker.
12. För det fall sökanden avser att nyttja koncessionen till att ansöka om ett tillstånd enligt miljöbalken till gruvverksamhet inom koncessionsområdet, ska en sådan ansökan inkludera en In-Depth Impact Assessment genomförd enligt principerna i IUCN World Heritage Advice Note on Environmental Assessment, som dessförinnan har översänts till Världsarvscentret vid Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.

Vidare erinras bolaget om följande.

Bergmästaren utövar tillsyn över efterlevnaden av villkoren.

Om en verksamhet enligt en koncession ger upphov till betydande olägenheter som inte förutsågs när koncessionen meddelades, får

prövningsmyndigheten bestämma de villkor för den fortsatta verksamheten som behövs för att förebygga eller minska olägenheterna.

Ärendet

Bakgrund

Bolagets ansökan om bearbetningskoncession för Kallak K nr 1 inkom till Bergsstaten den 25 april 2013. Vid samrådsförfarandet gjorde Länsstyrelsen i Norrbottens län (länsstyrelsen) bedömningen att sökt koncession inte skulle beviljas. Bergmästaren ansåg att det fanns skäl att frångå länsstyrelsens bedömning och hänsköt därför ärendet till regeringen för avgörande. Regeringen beslutade den 30 juni 2016 (dnr N2015/01677) att lämna tillbaka bolagets ansökan till Bergsstaten för ny behandling mot bakgrund av att rättsläget förtydligats genom Högsta förvaltningsdomstolens dom den 22 februari 2016 (HFD 2016 ref. 21) i fråga om vilken markanvändning som ska prövas i ett ärende om bearbetningskoncession.

Bergmästaren bedömde att miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet var tillräckligt utförlig. Därefter remitterade Bergsstaten ansökan om koncession till länsstyrelsen med begäran om yttrande. Länsstyrelsen avstod från att yttra sig mot bakgrund av att verksamhetens påverkan på Laponia och dess status som världsarv behövde utredas ytterligare innan länsstyrelsen kunde lämna ett ställningstagande avseende mark- och vattenanvändningen.

Bergmästaren remitterade bolagets ansökan till Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket för yttrande och synpunkter. Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket inkom med ett gemensamt yttrande. Med anledning av yttrandet inkom bolaget med en skrivelse och fördjupad konsekvensanalys avseende påverkan på världsarvet Laponia.

Länsstyrelsen yttrade sig och anförde bl.a. följande. Frågan om verksamhetens påverkan på Laponia och dess status som världsarv är fortfarande inte slutligt utredd. Länsstyrelsen anser att en gruvetablering såsom Kallak K nr 1 kan medföra att Laponias kulturvärden riskerar att påverkas negativt i en omfattning som kan vara av betydelse för världsarvets integritet och autenticitet, och att även Laponias naturvärden eventuellt kan påverkas negativt av en gruvetablering. Vilken omfattning den faktiska påverkan har för betydelse för världsarvsstatusen kan dock länsstyrelsen inte bedöma. Länsstyrelsen anser att den frågan i stället bör besvaras av

Världsarvscentret vid Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur (Unesco).

Bergmästaren hänsköt den 29 juni 2017, med eget yttrande, ärendet med bolagets ansökan om bearbetningskoncession för området Kallak K nr 1 till regeringen för prövning.

Ärendets handläggning hos regeringen

Bergmästaren

Bergmästaren bedömer att bolaget har visat att fyndigheten Kallak K nr 1 sannolikt kan tillgodogöras ekonomiskt och att kravet på malmbevisning därmed är uppfyllt. Malmpriserna för järn sett över tid har beaktats vid bedömningen av om det är sannolikt att en framtida gruvdrift skulle kunna bedömas vara lönsam. I beräkningen uppges indikerad mineraltillgång till 88,8 miljoner ton med 27,7 procent järnhalt och 55,3 miljoner ton med 28,2 procent järnhalt. Fyndighetens belägenhet utgör med hänsyn till arronderingen inte hinder för att medge den sökta koncessionen. Inte heller den sökta fyndighetens art, järn, kan anses utgöra hinder för att bevilja koncessionen.

Den mineralfyndighet som ligger till grund för en ansökan om bearbetningskoncession utgör den kända delen av mineraliseringen som gör att fyndigheten sannolikt kan bli ekonomiskt lönsam att utvinna och att ansökan därmed kan beviljas. Efter driftstart av en gruva utförs prospektering i gruvans närområde med syfte att successivt utöka malmbasen och därigenom förlänga gruvans drifttid. När infrastruktur och driftsanläggningar finns att tillgå i ett gruvområde ökar de ekonomiska förutsättningarna för att nya mineraliseringar ska kunna utvinnas och bearbetas. Det finns således inte möjlighet att med säkerhet bedöma den exakta drifttiden för Kallak K nr 1.

Bergmästaren bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen inklusive kompletteringar till densamma uppfyller de krav som finns uppställda i 6 kap. miljöbalken i förhållande till den sökta verksamheten och den av sökanden redovisade markanvändningen. Den fråga som kvarstår att bedöma är om tillämpningen av bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken innebär hinder för att bevilja koncession för Kallak K nr 1. Det åligger länsstyrelsen att avge ett ställningstagande vad gäller tillämpningen av

miljöbalkens hushållningsbestämmelser i ärendet. Bergmästaren anser att länsstyrelsens ställningstagande även ska innehålla en bedömning av eventuell påverkan på världsarvet Laponia. Frågeställningarna som rör Laponia, och hur de ska hanteras i koncessionsprövningen, är frågor av sådan kontroversiell karaktär att frågan om koncession ska hänskjutas till regeringen i enlighet med 8 kap. 2 § 1 minerallagen.

Länsstyrelsen

Bolagets miljökonsekvensbeskrivning kunde i vissa delar ha varit mer utförlig. Det sammantagna underlaget är dock tillräckligt för att läggas till grund för länsstyrelsens ställningstagande i ärendet.

Inom och i den relativa närheten av koncessionsområdet finns numera ett flertal områden som är utpekade som riksintresse för rennärning enligt 3 kap. 5 § andra stycket miljöbalken samt ett område som är utpekad som riksintresse för fyndigheter av ämnen eller material enligt 3 kap. 7 § andra stycket miljöbalken. Björkholmsberget är utpekad som riksintresse rennärning och är beläget på Björkholmen som därmed överlappar koncessionsområdet och riksintresset värdefulla ämnen och material.

Bakgrunden till riksintresseutpekandet för rennärning är att området, vilket är kärnområde inom Jåhkågasska tjielde samebys åretruntmarker, blivit viktigare för samebyns infrastruktur. Samebyn har sedan några år rustat inför ett förändrat klimat med försämrade isar. Ett förändrat klimat påverkar samebyn eftersom dess flyttleder korsar vattendrag som behöver nås via Björkholmsberget. Med beaktande av koncessionsområdet och dess närmaste influensområde kan länsstyrelsen konstatera att Jåhkågasska tjielde samebys renskötsel påverkas i en betydande omfattning. En orsak till påverkan är att samebyns flyttled går förbi och korsar Björkholmen. Mellan flyttledsarmarna finns det rastbete som knyter ihop de olika sträckorna av flyttleden. På grund av skogsavverkning i området är det tillgängliga rastbetet beläget mitt på Björkholmen. I de fall nyss nämnda rastbete och det strategiska uppsamlingsområdet försvinner samt flyttledsstråken skärs av genom bortfall av mark förlorar renarna tillgång till sammanhängande mark inom Jåhkågasska tjielde samebys gränsbestämda område. Det kommer i sin tur försvåra för renarna att ta sig mellan olika betesområden och årstidsland. Viktigt vinterbete för en eller två vintergrupper inom samebyn befaras också försvinna. Det ovanstående skulle negativt påverka de s.k. funktionella

samband som är viktiga för att näringen som helhet ska fungera. Även väster om Björkholmsberget berörs två områden av riksintresse för Jåhkågasska tjiellde sameby. Områdena utgör en stor del av samebyns totala åretruntmark ovan odlingsgränsen och inhyser även samebyns sommarviste och andra anläggningar som är av central betydelse för renskötseln.

Med beaktande av det ovanstående bedömer länsstyrelsen att rennäringens bedrivande skulle påtagligt försvåras inom berört riksintresseområde för Jåhkågasska tjiellde sameby, eftersom området skulle bli obrukbart för samebyn. På den södra sidan av sjösystemet finns inom samebyn tre kärnområden av riksintresse där betestillgången minskat på grund av skogsbruk. Vid en gruvetablering kan rennäringens bedrivande försvåras genom det totala betesbortfallet. Sirges sameby och Tuorpon sameby bedöms drabbas av betesbortfall genom att Jåhkågasska tjiellde samebys renar i en ökad omfattning kan ströva in på dessa samebyars marker. För det fall Björkholmsberget och intilliggande områden blir obrukbara som betesområde till följd av gruvverksamheten kommer gemensamma betesområdena nedanför odlingsgränsen också att belastas hårdare. Vad gäller gruvverksamhetens transporter bedömer länsstyrelsen att de i stor utsträckning kan påverka rennäringens bedrivande genom betesförluster, barriäreffekter och ett ökat antal påkörningar. Som exempel kan påverkan ske på flyttleder inom Sirges sameby som korsar Inlandsbanan och väg E45 i Porjus.

Laponias storslagna och öppna fjällnatur är präglad av ett långvarigt renbete. Försämrade förutsättningar för renskötseln kan leda till minskat betestryck på sommarbetesmarkerna uppe i fjällen. Barriäreffekter som uppstår genom en betydande ökning av trafikflödet kan medföra indirekta konsekvenser för de naturområden som är beroende av betande djur. Det går i nuläget varken att utesluta eller verifiera att påverkan från minskat/uteblivet renbete skulle kunna få en sådan omfattning att det kan medföra en bestående negativ påverkan för bevarandestatusen i Natura 2000-områden i Laponia.

Länsstyrelsens sammantagna bedömning är att den planerade gruvverksamheten påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande och då i synnerhet för Jåhkågasska tjiellde, Sirges och Tuorpon samebyar. Ett tillstyrkande av bearbetningskoncession för Kallak K nr 1 är således inte förenligt med 3 kap. 5 § miljöbalken.

Länsstyrelsen konstaterar att de två ovannämnda riksintressena måste anses vara oförenliga i den mening som avses i 3 kap. 10 § miljöbalken. När en sådan situation föreligger ska en bedömning ske av vilket ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt och därmed ska ges företräde. En sådan bedömning innefattar ekonomiska, sociala och samhällsekonomiska hänsynstaganden. För Jokkmokks kommun kan antas att en gruvetablering skulle innebära att befolkningsminskningen bromsas upp då ett för kommunens vidkommande stort antal nya arbetstillfällen skapas under driftsperioden. För en kommun i Norrlands inland med betydande demografisk omställning där färre ska försörja fler, är intäktsökningen central. Det slutliga utfallet är dock avhängigt av hur stor andel av den tillkommande arbetskraften som slutligen väljer att bosätta sig i kommunen. Även ur ett statligt perspektiv bedöms de samhällsekonomiska konsekvenserna som gynnsamma, både direkt och indirekt, genom uttag av skatter och avgifter. Till detta ska också läggas tillverkare och leverantörer av gruvutrustning samt de varor och tjänster som utnyttjas av hushållens ökade konsumtionsefterfrågan. Ur ett rennäringssperspektiv kommer den eventuella gruvetableringen medföra undanträngningseffekter vilka i sin tur får samhällsekonomiska konsekvenser. I den genomförda rennäringssanalysen som bolaget åberopar uppstår effekterna i samband med inskränkning av renbetesområden, som därmed behöver ersättas med stödutfodring. Ökade transportkostnader och förändrad logistik till följd av att gruvområdet med tillhörande transportvägar skär av samebyns norra flyttleder är andra exempel. Bolagets rennäringssanalys visar också att det till följd av gruvområdets planerade geografiska placering finns betydande risk att samebyns renhjord överträder gränserna till omkringliggande samebyar. Sammanblandningar av renhjordar leder i sin tur till merarbete i form av fler skiljningar och transporter än vad som är fallet i dag. Sammantaget visar bolagets rennäringssanalys att renskötseln i det aktuella området är möjlig att förena med den planerade gruvetableringen. Länsstyrelsen är dock inte av samma uppfattning.

Det samhällsekonomiska område som länsstyrelsen i sina tidigare yttranden har bedömt behöver utredas närmare är de statliga investeringskostnader som uppstår i samband med behovet av en kraftigt kapacitetshöjd transportinfrastruktur, företrädesvis för uttransporter av malm från gruvområdet. Länsstyrelsen är av uppfattningen att frågan om statliga investeringskostnader, till vilken transportinfrastruktur hänförs, är relevant

att belysa också enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Möjliggörandet av uttransporter av råmalm från gruvområdet kommer medföra höga kostnader för upprustning av befintlig infrastruktur och/eller för anläggande av nya vägar och järnvägar. Finansieringen av de för en gruvdrift nödvändiga infrastruktursatsningarna är i dag inte lösta.

Vad gäller riksintresset för rennärning kan rennärningen bidra till miljöbalkens mål om hållbar utveckling enligt miljöbalken. Enligt länsstyrelsens mening kan en gruvverksamhet med en beräknad livslängd om ca 14 år (exklusive byggnation och avveckling) som innebär betydande statliga investeringskostnader för nödvändig infrastruktur varken anses vara samhällsekonomiskt motiverad eller förnuftig användning av naturresurserna i övrigt. Det kan även konstateras att när den sökta gruvverksamheten sätts i relation till den långsiktiga verksamhet som rennärningen till sin karaktär innebär kan det konstateras att det ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt är just den riksintresseutpekade rennärningen. Sammantaget bedömer länsstyrelsen vid en avvägning enligt 3 kap. 10 § miljöbalken att riksintresse rennärning ska ha företräde före riksintresse värdefulla ämnen och material. Förhållandet att världsarvet Laponias värden riskerar att skadas stärker länsstyrelsens uppfattning om att den lämpligaste markanvändningen i dagsläget är att en bearbetningskoncession för Kallak K nr 1 inte beviljas.

Bolaget

Ansökans omfattning baseras på den fyndighet som var prospekterad år 2013. Den visade då på en malmtillgång som skulle räcka till minst 14 års brytning med en viss förväntad årlig maximal brytningstakt. Storleken på den fyndighet som låg till grund för ansökan är inte den storlek som genom förväntad tillväxt av malmbas kommer att bestämma gruvans livslängd. Fyndighetens omfattning som den definierades i ansökan är tillräcklig för att den ska vara brytvärd, dvs. kan tillgodogöras ekonomiskt, men det säger mycket lite om gruvans förväntade livslängd. Det är inte rimligt eller ekonomiskt försvarbart att ett företag ska behöva definiera hela den aktuella fyndigheten genom dyra prospekteringsarbeten som avser brytning som ska ske efter 20 år eller senare, bara för att kunna få bearbetningskoncession för en viss verksamhet. I fråga om transportalternativ har länsstyrelsen i sitt yttrande analyserat de sex utredningsalternativ som bolaget har redovisat i miljökonsekvensbeskrivningen, varav fyra har fallit bort. För det första bör

de olika för- och nackdelarna vägas noga mot varandra. Det framstår inte på något sätt som självklart att nackdelarna överväger fördelarna med de två olika alternativen. Ytterligare transportvägar och även andra transportlösningar, t.ex. rörledning, kan komma i fråga. Vidare är frågan för tidigt väckt då påverkan från transportvägarna ska prövas som en följdverksamhet i den senare tillståndsprövningen av gruvan.

Det aktuella området för gruvbrytning och driftanläggningar ansågs inte vara av riksintresse för rennäringen när Sveriges geologiska undersökning den 19 februari 2013 pekade ut området som riksintresse för sitt innehåll av värdefulla ämnen eller material. Sametinget beslutade så sent som den 10 februari 2017, dvs. fyra år efter att ansökan om bearbetningskoncession hade lämnats in, att ett område som bl.a. täcker området för den ansökta bearbetningskoncessionen skulle anses vara av riksintresse för rennäringen. Bedömning av om området ska anses vara av riksintresse för rennäringen ska grundas på hur området faktiskt nyttjas och vilken betydelse som det anses ha för rennäringen. Sammantaget visar utredningen i ärendet att den planerade verksamheten ligger inom Jåhkågasska tjiellde samebys renskötselområde. Samebys renskötselområde är totalt sett 7 203 km² stort med åretruntmarker och vinterbetesmarker. Området för bearbetningskoncession ligger inom samebys åretruntmarker, som är 2 641 km². Norr och söder om den planerade gruvverksamheten finns flyttleder som har varit utpekade som riksintressen för rennäringen under en längre tid. Vid bedömning av vilken påverkan som den planerade gruvverksamheten får på rennäringen kan det inte bortses från att den yta som bearbetningskoncessionen omfattar är mycket begränsad i förhållande till den närmast berörda samebys renskötselområde. Ytan för bearbetningskoncessionen utgör ca 0,04 procent av Jåhkågasska tjiellde samebys åretruntmarker. Påverkan bedöms framför allt bestå i att flytt av renarna mellan olika marker försvåras eftersom en flyttled skärs av och rastbetesområden försvinner, samt att vissa andra betesmarker påverkas. Att påverkan på någon av samebys betesgrupper bedöms kunna bli betydande bygger dock på att inga skyddsåtgärder eller skadereducerande åtgärder vidtas. Dessa måste dock fastställas i samråd med berörd sameby och preciseras lämpligen i samband med miljöbalksprövningen. Bolaget har även åtagit sig att fullt ut kompensera berörd sameby för de skador som inte kan förebyggas. Med tanke på att det är en mycket begränsad del av en samebys renskötselområde som tas i anspråk utgår bolaget från att det genom skyddsåtgärder och kompensation ska vara möjligt att undvika att den planerade gruvverk-

samheten leder till allvarliga negativa konsekvenser för berörda samebyar. Inom de berörda samebyarnas renskötselområden är de övriga konkurrerande markanspråken i form av industri, infrastruktur och mänsklig verksamhet mycket begränsad. Det finns inte några andra gruvor i aktuella renskötselområden som påverkar någon av de samebyar som har haft synpunkter i ärendet.

Gruvan kommer att ligga som närmast 34 kilometer fågelvägen från världsarvet Laponia och är ungefär en tusendel av Laponias storlek. Det faller på sin egen orimlighet att verksamheten vid gruvan skulle ha sådan inverkan på Laponia att världsarvet skulle kunna anses bli skadat eller förstört. Med de försiktighetsmått som har föreslagits av bolaget och med åtagandet att bolaget fullt ut ska kompensera den skada som inte kan förebyggas, kommer den indirekta påverkan på Laponias natur- och kulturvärden att bli obetydlig om ens märkbar. Såvitt avser transporternas eventuella påverkan på världsarvet vidhåller bolaget att denna fråga bör prövas inom ramen för miljöbalksprövningen.

I ansökningsunderlaget ingår en samhällsekonomisk effektstudie av gruvprojektet. Studien visar att den aktuella verksamheten kommer att generera drygt 560 nya arbetstillfällen i Jokkmokks kommun per år under driftperioden. På länsnivå kommer 580 nya arbetstillfällen att skapas under driftperioden. Studien visar också att den genomsnittliga beskattningsbara förvärvsinkomsten ökar med 220 miljoner kronor år 4–16, vilket stärker de kommuner där arbetskraften är folkbokförd. På nationell nivå bidrar Kallak-projektet till statskassan både direkt och indirekt genom uttag av skatter och avgifter. Till detta ska också läggas tillverkare och leverantörer av gruvutrustning samt de varor och tjänster som nyttjas till följd av hushållens ökade konsumtionsefterfrågan. Rapporten Samhällsomvandling som följd av eventuell gruvetablering i Jokkmokk (framtagen på uppdrag av Jokkmokks kommun) visar bl.a. att en gruvdrift medför att den negativa befolkningsutvecklingen i kommunen bromsas upp, att antal sysselsatta i kommunen ökar och att den beskattningsbara förvärvsinkomsten i kommunen ökar eller i vart fall stabiliseras. Som framgår av den rennärlingsanalys som har upprättats kan gruvverksamheten leda till ökat merarbete för rennärlingen i form av ökat behov av övervakning av renar för de som arbetar med att flytta renar förbi området för gruvverksamhet. Ett sådant merarbete kommer bolaget att vara skyldigt att

kompensera berörd sameby för, men det leder inte till färre arbetstillfällen utan fler.

Jokkmokks kommun

Kommunens utgångspunkt är att rennäringen kan samexistera med gruvnäringen även i Jokkmokks kommun. Konstruktiva samtal mellan berörda parter kan genomföras och skapa förutsättningar för samexistens för Jokkmokks framtid. En etablering av gruvdrift i Kallak visar enligt rapporten Samhällsomvandling som en följd av eventuell gruvetablering i Jokkmokk ett positivt arbetsmarknadstillskott om drygt 300 fler personer som bor och arbetar i kommunen. Till detta kommer ett stort antal personer som under lång tid veckopendlar till kommunen. Sammantaget gynnas investeringsklimatet och möjligheten för Jokkmokks kommun att klara välfärdens utmaningar påtagligt. Den injektion som investeringen kommer att generera för Sverige, Norrbottens län och Jokkmokks kommun är värd att tillvarata. En gruvetablering i Kallak innebär att mindre än en promille av Jokkmokks kommuns yta används för en etablering som genererar hundratals jobb. En etablering av gruvverksamhet i Kallak skulle i jämförelse med Storstockholm motsvara över 120 000 arbetstillfällen.

Region Norrbotten

Jokkmokk är en kommun med många unika möjligheter men också särskilda utmaningar. Under perioden 1991 till 2016 har befolkningen minskat med 23,3 procent eller 1 555 personer. Den parlamentariska landsbygdskommittén pekar ut ett antal kommuner med extra stora utmaningar. Jokkmokk är en av de kommunerna. Frågor om markanvändning är svåra och komplexa då flera perspektiv och lagstiftningar ska vägas samman och hanteras i en helhet. Region Norrbotten tar inte ställning för eller emot en eventuell gruvbrytning i Kallak men vill betona vikten av att kommunen ges möjlighet att växa.

Naturskyddsföreningen i Jokkmokk, Naturskyddsföreningen i Norrbottens län och riksorganisationen Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen ser med stor oro på de konsekvenser som en gruva i Kallak skulle ha för främst Jåhkågasska tjielde sameby. En gruva här skulle, enligt Svenska Unescorådet, kunna äventyra världsarvet Lapponia som är beläget i närheten och vars status är grundad på den samiska kulturen och

renskötseln, utöver de exceptionella naturvärdena. En gruva i området bidrar inte i tillräckligt hög grad till en långsiktig hållbar arbetsmarknad i Jokkmokk. Vidare riskerar en gruva att omintetgöra de hållbara arbetstillfällena som i dag finns inom rennäringsen i kommunen.

Unesco

Unesco har i utlåtande som tagits fram av expertorganen ICOMOS (kulturvärden) och IUCN (naturvärden) anfört bl.a. följande. Utlåtandet är särskilt inriktat på en bedömning av den föreslagna verksamhetens inverkan på världsarvet Laponias särskilt stora universella värde (Outstanding Universal Value). Bolagets fördjupade konsekvensbedömning saknar i vissa avseenden hänvisningar till IUCN:s World Heritage Advice Note on Environmental Assessment. Dessutom verkar det med utgångspunkt i ICOMOS Guidance on Heritage Impact Assessments for Cultural World Heritage Properties finnas betydande brister i den fördjupade konsekvensanalysen. Det framstår som nödvändigt och lämpligt för relevanta myndigheter att överväga att söka en reviderad och utvidgad fördjupad konsekvensbedömning som ger en säkrare grund för att bedöma den föreslagna verksamhetens inverkan på världsarvet och som också genomförs i enlighet med principerna i IUCN:s World Heritage Advice Note on Environmental Assessment och är baserad på uppdaterad information, innan beslut fattas om att godkänna gruvdrift. Relevanta myndigheter måste beakta den potentiellt stora eller mycket stora negativa påverkan på de kriterier som utgör världsarvets särskilt stora universella värde.

Den del av det planerade projektet som direkt påverkar världsarvet är transportlänken för att frakta malm från Kallak-området. Planen är att använda existerande infrastruktur. Unesco noterar att Riksantikvarieämbetet/Naturvårdsverket anser att bedömningen av direkt och indirekt påverkan från materialtransporter från den planerade gruvan måste göras inom ramen för prövningen av ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen och att den inte kan göras i ett senare skede av tillståndprocessen, detta med hänvisning till Norra Kärrdomen (HFD 2016 ref. 21). Bolagets konsekvensanalys beskriver inte fullständigt olika transportalternativ eftersom bolaget anger att detaljerade beskrivningar av möjliga transportrutter och deras påverkan inte ska bedömas förrän i ett senare skede i den svenska tillståndsprövningsprocessen, dvs. när bolaget ansöker om tillstånd enligt miljöbalken.

Riksantikvarieämbetets och Naturvårdsverkets bedömning av gruvans påverkan på renskötseln är att även om gruvan och dess kringanläggningar tar upp relativt små arealer av Jåhkågasska tjielde samebys renbetesområden, så kommer gruvan att innebära en negativ påverkan på samebyns renskötsel, bl.a. genom att påverka migrationsrutterna norrut mot världsarvet. Unesco anser att den bedömning av påverkan på världsarvets kulturvärden som bolaget gör i konsekvensanalysen inte tillräckligt väl adresserar den direkta funktionella länken och landskapslänken mellan renskötseln inom och runt det planerade gruvområdet, österut mot Jokkmokk. Inte heller adresseras tillräckligt eventuell direkt, indirekt och kumulativ påverkan från en potentiell ökning av godstransporter längs väg 805, med dess följdverkningar.

Sammanfattningsvis är ICOMOS bedömning av omfattningen och svårighetsgraden av den föreslagna verksamhetens påverkan att den verkar vara åtminstone måttligt negativ och därmed att den eventuella effekten eller övergripande påverkan anses vara stor/mycket stor, med hänvisning till ICOMOS vägledning *Guidance on Heritage Impact Assessments for Cultural World Heritage Properties* (2011).

Sametinget

Renskötseln i området är den markanvändning som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt utifrån ekologiskt, socialt och samhällsekonomiskt hänsynstagande. Att beakta Sveriges internationella och nationella åtaganden gentemot det samiska folket innebär att bearbetningskoncessionen inte bör beviljas. De berörda samebyarnas renskötsel är redan starkt begränsad av exploateringar från skogsindustri, vattenkraft, infrastruktur, kraftledningar, täkter m.m. Tillsammans med klimatförändringar och ett högt rovdjurstryck innebär en eventuell gruvetablering omfattande kumulativa effekter. Den sökta verksamheten påverkar renskötseln och dess förutsättningar i och utanför det sökta koncessionsområdet både i direkt anslutning och i ett vidare område. Bedömningen av koncessionens påverkan på rennäringen måste därför även innefatta verksamhetsområde, tilltänkta transportvägar kopplade till verksamheten (påverkan på betesmarker, utbyggnad, trafik etc.) m.m. Marken och vattnet utgör en förutsättning för vidmakthållandet av renskötseln. En gruvetablering med tillhörande magasin och infrastruktur skulle omöjliggöra användandet av flyttlederna i området och nyttjande av de

betesområden som utpekats som riksintresse för rennäringen. Det innebär att det funktionella sambandet omintetgörs och när förutsättningarna för renskötsel i Gállok omintetgörs innebär detta i förlängningen att även förutsättningarna för vidmakthållande av den samiska kulturen i området undanröjs. Renskötseln kan inte enbart betraktas som ett intresse som vägs mot andra intressen utan är, precis som övrig samisk markanvändning, en förutsättning för samisk kultur, arbediehtu (samisk traditionell kunskap), de samiska språken, levnadssätt och traditioner i området. Renskötselrätten, som grundar sig på urminnes hävd och den samiska kulturen, skyddas genom regeringsformen och Sveriges internationella åtaganden.

Svenska Samernas Riksförbund (SSR)

Remisstiden har varit för snäv sett till omfånget av underlaget. Det är viktigt att SSR involveras tidigare i processen i denna typ av ärenden. SSR motsätter sig att bolaget erhåller bearbetningskoncession i det aktuella området. Ett beviljande av bearbetningskoncession skulle strida såväl mot den nationella som den internationella rätten och kränka samebyarnas rättigheter. En eventuell gruvetablering kommer att få en betydande negativ påverkan på renskötseln, miljön, naturen, samiska näringar och de samiska rättigheterna. Konsekvenserna av en eventuell gruva kommer att finnas kvar långt efter gruvans drifttid.

Det måste ses som ostridigt att de samhällsekonomiska vinsterna som gruvan skulle generera är obefintliga. Det finns en stor skillnad vad som kan anses bedömas som samhällsekonomiskt lönsamt och vad som är företagsekonomiskt lönsamt. En företagsekonomisk värdering väger exempelvis inte in samhällets miljökostnader. De miljökostnader som samhället drabbas av vid en etablering som innebär omfattande ingrepp i natur och miljö är i nu aktuellt fall betydande. Värdet i att markerna i och omkring Lapponia inte exploateras av tunga industrier, att bevara dessa marker för kommande generationer måste vägas tyngre än en kortsiktig gruvdrift. Den aktuella gruvdriften bidrar inte till den gröna omställningen. Den mineral som ska brytas utgör inte en sådan sällsynt mineral som det i dag råder stor efterfrågan på.

Det ska också nämnas att det råder en stor osäkerhet kring gruvans ekonomiska bärkraft. Gruvindustrin är i dag mycket kapitalintensiv, där driftkostnader och avskrivningar står för mellan två tredjedelar och hälften

av omsättningen. Industrin är också inne i en snabb teknisk utveckling, och stora delar i driften automatiseras och digitaliseras, vilket i realiteten innebär att industrin genererar färre arbetstillfällen än tidigare. Kalkyler avseende arbetstillfällen och skatteintäkter till kommunen måste ses som överskattade. SSR ställer sig helt bakom vad som framförts i ICOMOS/IUCN:s tekniska granskning (Unescos utlåtande). Bolaget har underlåtit att lämna in en reviderad miljökonsekvensbeskrivning, vilket begärts av de rådgivande organen. Detta är anmärkningsvärt, vidare är det förvånande att regeringen inte förelagt bolaget att inkomma med en fördjupad och utvidgad konsekvensbedömning. Utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv måste regeringen säkerställa att ett korrekt och ett komplett underlag finns att tillgå innan något beslut fattas.

Jåhkågasska tjiellde sameby

Samebyn delar länsstyrelsens bedömning att den aktuella ansökan om bearbetningskoncession inte ska beviljas och instämmer i vad länsstyrelsen har anfört om bl.a. påverkan på rennäringen, Laponia samt i fråga om riksintresseavvägningen. En gruvetablering undantränger renskötseln från området och delar samebyn i två delar utan funktionellt samband. Renskötseln har funnits i området sedan urminnes tider och kan förväntas fortgå lika lång tid i framtiden, om den inte slås ut av den nu planerade gruvetableringen. Vidare måste det genom den utredning som presenterats i ärendet anses klarlagt att renskötseln inom samebyn kommer att gå förlorad vid en gruvetablering medan järnmalm alltså återfinns i redan etablerade järnmalmgruvor med befintlig infrastruktur. Om aktuellt markområde i och omkring Kallak inte kan nyttjas av samebyn för bete, samlingar, flytt m.m. hotas samebyn av en kollaps, vilket även påverkar världsarvet Laponia som bygger på en levande renskötselkultur. En längre driftstid än 14 år kommer otvivelaktigt innebära ännu mer långtgående negativa effekter för rennäringen och världsarvet Laponia.

Bolagets ansökan om bearbetningskoncession innefattar inte en bedömning av miljökonsekvenserna, vare sig för rennäringen eller för Laponia, vid en 25-årig gruvverksamhet inklusive brytning av mineraltillgången i Kallak Södra. Av förklarliga skäl kan detta därför inte heller utgöra utgångspunkten för länsstyrelsens prövning.

Det är ett områdes funktion och inte dess storlek som är avgörande för dess betydelse för rennäringen. En gruvetablering kommer att konkurrera ut renskötseln i området och det finns inte någon möjlighet för samebyns rennäring att samexistera med gruvverksamheten. Rennäringen kommer inte att förbli ekonomiskt hållbar med en gruvetablering på den aktuella platsen. De problem som den nu planerade gruvetableringen medför för rennäringen kan inte lösas genom skyddsåtgärder och försiktighetsmått. Samebyn vill understryka att det varken föreligger någon överenskommelse eller pågående dialog mellan samebyn och bolaget. Bolaget hänvisar således till försiktighetsmått och skyddsåtgärder som i dagsläget inte existerar. En gruvetablering innebär ett intrång i rennäringen som allmänt intresse. Ett intrång kan således endast kompenseras genom åtgärder som säkerställer att samebyn kan fortsätta bedriva naturbetesbaserad traditionell rennäring inom sina renskötselområden och i den utsträckning som samebyn har rätt till. Bolaget har sammanfattningsvis inte visat att det är möjligt att vidta några skyddsåtgärder eller att det skulle vara möjligt för gruvverksamheten och rennäringen att samexistera. Gruvverksamheten innebär även att världsarvet Laponia påverkas, oavsett avståndet mellan den planerade gruvan och världsarvet, eftersom samebyns renskötsel inom Laponia är en förutsättning för världsarvets existens.

Sirges sameby

Sirges sameby anser att länsstyrelsens kompletterande yttrande på ett tydligt sätt redogör för den avvägning som ligger till grund för länsstyrelsens ställningstagande. Det har tydligt framgått att renskötseln kommer att orsakas påtaglig skada/olägenhet av en etablering såväl inom verksamhetsområdet som i influensområdet. Samebyn vill påtala vikten av att samtliga konsekvenser av verksamheten belyses. Verksamheten innebär en störning större än det markområde som själva gruvan förväntas uppta. Det får anses klarlagt att oaktat val av transportsätt kommer Sirges samebys marker att fragmentiseras och delas. Bolagets underlag avseende effekterna på områden utanför gruvans direkta lokalisering, de s.k. influensområdena, har inte beaktats eller grundligt utretts av bolaget. Oavsett val av transportsätt eller transportväg till och från etableringsområdet kommer samebys betesmarker att skäras av på mitten. En sådan påtaglig skada kommer att innebära stora konsekvenser för utövande av renskötseln inom samebyn.

Avseende vilket område som ska ligga till grund för prövningen så får det anses klarlagt att området för verksamheten även infattar anläggningar m.m. som behövs för driften som är utanför själva etableringsområdet. I denna del får även infrastruktur anses ingå då transporter och transportval är en betydande del av verksamheten.

Samebyarna inom Jokkmokks kommun är starkt påverkade av vattenkraftens utbyggnad, vilket har redogjorts för i tidigare yttranden från samebyn. Av Vattenfalls 15 kraftverk i Luleälven ligger 13 stycken inom Sirges samebys område. Renskötseln i Jokkmokks kommun präglas av dessa exploateringar där dåliga isar, överdämda flyttleder samt instängslade kraftstationer är faktorer som kraftigt försvårar renskötseln inom Sirges sameby. Utöver vattenkraften så påverkas renskötseln av flertalet olika verksamheter och intrång, såsom vägar, järnväg, skogsbruk m.m.

Jåhkågasska tjiellde sameby och *Sirges sameby* har i vidare i ett gemensamt yttrande anfört bl.a. följande.

Samebyarna ställer sig bakom det som framkommer i Unescos tekniska granskning. Det måste ses som anmärkningsvärt att sökande bolag inte lämnat in någon reviderad miljökonsekvensbeskrivning, vilket begärts av de rådgivande organen. Det förefaller nödvändigt att regeringen ställer krav på bolaget att inkomma med en fördjupad och utvidgad konsekvensbedömning för att säkerställa att ett korrekt och komplett underlag finns att tillgå innan något beslut fattas. Det finns tillräckligt med underlag som tydligt indikerar att en gruvetablering kommer medföra sådana negativa konsekvenser för renskötseln, samebyarnas markanvändning och den samiska kulturen och därigenom Laponias kulturarv. Regeringen bör därför besluta att inte bevilja bearbetningskoncession.

Regeringen har att följa såväl de nationella som internationella åtagande som staten förbundit sig till gällande urfolket samerna särskilt artikel 27 konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (ICCPR) som tar sikte på ingrepp inom urfolks områden samt tillåtligheten av sådana beslut, jfr dom meddelad 11 oktober 2021 av Høyesterett (HR 2021–1975-S), Fosensaken. Samerna, deras livsstil och kultur åtnjuter ett folkrättsligt skydd genom artikel 27 ICCPR. Konventionen stadgar en rätt för urfolken och minoriteter att kräva skydd av staten för sin livsstil. Detta innefattar även urfolkens rätt till medbestämmande i angelägenheter som berör dem. I

angiven artikel stadgas bland annat att i de stater där det finns etniska, religiösa eller språkliga minoriteter, ska de som tillhör sådana minoriteter inte förvägras rätten att i gemenskap med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, bekänna sig till och utöva sin religion och använda sitt eget språk. Åtnjutande av de rättigheter som anges i ICCPR kan kräva positiva rättsliga skyddsåtgärder och åtgärder i övrigt för att försäkra effektivt deltagande av medlemmar av minoritetssamhällen i beslut som berör dem.

ICCPR undertecknades och ratificerades av Sverige år 1967 respektive 1971 samt trädde i kraft år 1976. FN:s kommitté för mänskliga rättigheter har ställt upp tre huvudsakliga krav för att acceptera åtgärder rörande urfolk och minoriteter. Ett av dessa är att den traditionella näringen inte får bli tillintetgjord. Med kultur ska enligt angiven praxis även avses traditionella näringar som till exempel samernas renskötsel. Ett urfolks traditionella landområde och möjligheter att bedriva sin kulturellt betingade näringsform får aldrig inskränkas i sådan utsträckning att de lokalt påverkade individerna förlorar sin möjlighet att försörja sig genom sin traditionella näringsform. Detta innebär att artikel 27 ICCPR i princip skyddar varje enskild renskötares rätt att bedriva en hållbar renskötsel. Då detta är ett absolut krav enligt ICCPR krävs det att det vid varje inskränkning utförs en utvärdering om hur stor påverkan blir för urfolket och folkets möjlighet att bedriva sin näringsform. Artikel 27 ICCPR har accepterats som en internationell sedvanerättslig norm. Till skillnad från traktaträtten, som skapar förpliktelser enbart för parter som undertecknat ett visst avtal, är den internationella sedvanerätten bindande för alla stater oavsett om de undertecknat ett avtal som innehåller regeln i fråga eller inte. Noteras ska också att Högsta domstolen i Girjasdomen, NJA 2020 s. 3, har fastslagit att även vissa artiklar i ILO:s konvention 169 om ursprungsfolk och stamfolk i självstyrande länder anses utgöra en sedvanerättslig norm och ska beaktas av Sverige. Samernas rennäring är en mänsklig rättighet med skydd av artikel 27 ICCPR. Artikeln medför en skyldighet för staten att garantera att samerna inte fråntas rätten att utöva sin kultur, rennäringen, inom varje renskötselområde. Detta innefattar en skyldighet att se till att lagstiftning och administrativ praxis gör det möjligt att förverkliga denna rättighet. Det är av vikt att Sverige erkänner de rättigheter som samebyarna innehar, och att staten erkänner de förpliktelser som staten har gentemot urfolket samerna enligt vad som följer av internationell rätt.

Unna tjerusj sameby

Samebyn bedriver renskötsel inom världsarvet Laponia. En eventuell påverkan på världsarvet kommer således också påverka samebyn. ICOMOS/IUCN:s tekniska granskning lyfter fram flertalet brister i bolagets bedömning avseende påverkan på världsarvet. Samebyn delar ICOMOS/IUCN:s bedömning om påverkan på Laponia bedömning, särskilt utifrån att det inte genomförts någon ordentlig utredning avseende transportval. Det krävs en utvidgad och fördjupad konsekvensbedömning för att säkerställa att ett korrekt och ett komplett underlag finns att tillgå. Det måste ses som anmärkningsvärt att bolaget inte lämnat in någon reviderad miljökonsekvensbeskrivning, vilket begärts av de rådgivande organen. Samebyn kan dock konstatera att det måste ses som ostridigt att en gruvetablering kommer medförastora negativa konsekvenser för de värden som världsarvet är satt att skydda. Det finns tillräckligt med underlag som tydligt indikerar att en gruvetablering i Gállok kommer medföra sådana negativa konsekvenser för renskötseln, samebyarnas markanvändning och den samiska kulturen och därigenom Laponias kulturarv. Regeringen bör därför besluta att inte bevilja bearbetningskoncession.

Regeringen har att följa såväl de nationella som internationella åtaganden som staten förbundit sig till gällande urfolket samerna, särskilt artikel 27 ICCPR som tar sikte på ingrepp inom urfolks områden samt tillåtligheten av sådana beslut, jfr dom meddelad 11 oktober 2021 av Høyesterett (HR 2021–1975-S), Fosensaken. Samerna, deras livsstil och kultur åtnjuter ett folkrättsligt skydd genom ICCPR, artikel 27. Konventionen stadgar en rätt för urfolken och minoriteter att kräva skydd av staten för sin livsstil. Detta innefattar även urfolkens rätt till medbestämmande i angelägenheter som berör dem. Ett urfolks traditionella landområde och möjligheter att bedriva sin kulturellt betingade näringsform får aldrig inskränkas i sådan utsträckning att de lokalt påverkade individerna förlorar sin möjlighet att försörja sig genom sin traditionella näringsform. Detta innebär att artikel 27 ICCPR i princip skyddar varje enskild renskötarens rätt att bedriva en hållbar renskötsel. Då detta är ett absolut krav enligt ICCPR krävs det att det vid varje inskränkning utförs en utvärdering om hur stor påverkan blir för urfolket och folkets möjlighet att bedriva sin näringsform. Artikel 27 ICCPR har accepterats som en internationell sedvanerättslig norm. Till skillnad från traktaträtten, som skapar förpliktelser enbart för parter som undertecknat ett visst avtal, är den internationella sedvanerätten bindande för alla stater

oavsett om de undertecknat ett avtal som innehåller regeln i fråga eller inte. Noteras ska också att Högsta domstolen i Girjasdomen, NJA 2020 s. 3, har fastslagit att även vissa artiklar i ILO:s konvention 169 om ursprungsfolk och stamfolk i självstyrande länder anses utgöra en sedvanerättslig norm och ska beaktas av Sverige. Samernas rennäring är en mänsklig rättighet med skydd av artikel 27 ICCPR. Artikeln medför en skyldighet för staten att garantera att samerna inte fråntas rätten att utöva sin kultur, rennäringen, inom varje renskötselområde. Detta innefattar en skyldighet att se till att lagstiftning och administrativ praxis gör det möjligt att förverkliga denna rättighet. Det är av vikt att Sverige erkänner de rättigheter som samebyarna innehar, och att staten erkänner de förpliktelser som staten har gentemot urfolket samerna enligt vad som följer av internationell rätt.

Tuorpon sameby

Tuorpon sameby motsätter sig att bolaget erhåller bearbetningskoncession i rubricerat område. En etablering i Gállok, kommer förutom Jåhkågasska tjiellde och Sirges samebyar, att även påverka Tuorpon sameby negativt. De kumulativa effekterna är för Tuorpon sameby påtagliga och måste tillmätas stor betydelse. Damm och buller, minskade betesmarker, avskurna traditionella flyttleder för direkt angränsande samebyar kommer att medföra ökad sammanblandning av renar från Jåhkågasska tjiellde och Sirges samebyar på Tuorpon samebys betesmarker. En gruvverksamhet måste därför bedömas utifrån ett helhetsperspektiv som inkluderar både kringverksamheter och transporter. Det måste ses som ostridigt att en eventuell gruva i Gállok kommer att få stora negativa konsekvenser för renen, renskötseln, berörda samebyar och den samiska kulturen i stort. En etablering kan inte anses vara tillåtlig utifrån de internationella förpliktelser som Sverige förbundit sig att följa gentemot urfolket samerna.

Tuorpon sameby ställer sig bakom vad som framkommer i ICOMOS/IUCN:s tekniska granskning, att bolagets miljökonsekvensbeskrivning inte till fullo beskriver konsekvenserna av gruvetableringens potentiella påverkan på världsarvet Laponia. Det är anmärkningsvärt att bolaget inte lämnat in någon reviderad miljökonsekvensbeskrivning, vilket begärts av de rådgivande organen. Det förefaller nödvändigt att regeringen ställer krav på bolaget att inkomma med en fördjupad och utvidgad konsekvensbedömning för att säkerställa att ett korrekt och ett komplett underlag finns att tillgå innan något beslut fattas.

Fastighetsägarna till Björkholmen 2:4 och Björkholmen 2:5 samt Björkholmen 5:1

Fastighetsägarna motsätter sig bolagets ansökan om bearbetningskoncession. En gruva kommer att innebära en mycket stor försämring av livsmiljön i byn Björkholmen och fastigheten Björkholmen 2:5 kommer dessutom delvis att överfyllas med gråbergssupplag. Om gruvbrytning förverkligas inom tilltänt etableringsområde kommer byn Björkholmen, en av Jokkmokks äldsta byar med anor från 1700-talet, att ligga inom gruvans riskområde, vilket innebär en stor risk för att byn kan komma att bli obeboelig. I dag är Björkholmen en stilla, kontemplativ plats vid sjön Skalkas strand. Dessa värden är oersättliga och kan inte kompenseras av skadelindrande åtgärder. En gruvetablering vid Kallak kommer bland annat att innebära konstant buller, vibrationer, ljusföroreningar samt föroreningar i vatten och luft. Stora naturliga dricksvattenmagasin som sjöarna Skalka, Parkijaur och Randijaur, vid och nedströms gruvan, hotas. Flera fastigheter tar sitt dricksvatten direkt från sjön Skalka, det förefaller sannolikt att detta inte längre kommer vara möjligt om en gruva tillåts öppna. Marker som i dag brukas för jakt, fiske och friluftsliv försvinner inom gruvområdet. Bärmarker tas i anspråk för gruvområdet och stora områden kring gruvan förorenas genom damning. Myrmarkerna Haipak väster om det planerade dagbrottet, där gråbergssupplagen planeras, nyttjas i dag för skidåkning, jakt och på sommaren för hjortronplockning. Naturskogen Råvvåive sydväst om Kallak har höga naturvärden med naturskogsartad skog som aldrig kalavverkats och många rödlistade arter. Skogen utgör en av de sista naturskogarna i närområdet till Björkholmen. Livsmiljön runt Björkholmen har redan påverkats negativt av vattenkraftutbyggnaden med dåliga isar och öppna vakar som försvårar nyttjandet av isarna för säkra vinteröverfarter eller rekreation. Ytterligare påverkan kommer medföra stora negativa konsekvenser med irreversibla sår i naturen och livsmiljöerna.

Gruvområdet med dammar, upplag m.m. kommer att innebära att cirka 2 000 hektar mark tas i anspråk. Förutom de direkta markanspråken kommer transporter av malm från Kallakgruvan ner till Inlandsbanan, en sträcka på cirka 5 mil, att förorsaka stora störningar längs väg 805. Huvuddelen av det aktuella vägavsnittet ligger ovanför odlingsgränsen, vilket innebär att renar får vistas i området året om och rennäringen kommer således att påverkas mycket negativt av den ökande trafiken, utöver all annan negativ påverkan

på rennärings, i synnerhet för Jåhkågasska sameby som har sin mark vid gruvan. En gruva kommer göra området omöjligt att nyttja som renbetesland och helt skära av Jåhkågasska tjiellde samebys marker och för alltid hindra en naturlig flyttväg för renar.

Att hävda att järnmalm är en viktig mineral/grundämne för den gröna omställningen för att minska klimatpåverkan är en felaktig uppfattning. Att öppna en ny gruva i Kallak innebär en lång transportväg till Inlandsbanan och stora utsläpp av koldioxid vilket inte är i enlighet med miljömålet Begränsad klimatpåverkan. För att täcka marken i dammar, gråberg och industrimark efter avslutad brytning kommer också mycket stora mängder jordmassor, sannolikt 5–6 miljoner kubikmeter morän, att behöva fraktas till gruvområdet. Länsstyrelsen har även visat att gruvan inte är samhällsekonomiskt lönsam. Infrastrukturen för lokalbefolkning och turister fungerar i dag bra längs vägen mot Björkholmen och mot Kvikkjokk och fjällen. För att transportera bort malmen från Kallak krävs stora infrastrukturinvesteringar i form av vägar, järnvägar och broar. Skulle staten investera i den infrastruktur som krävs för malmtransporter till export eller inhemsk stålindustri så innebär det ett gigantiskt ekonomiskt stöd till ett enskilt gruvbolag. Att motivera en gruva med att det skapar arbetstillfällen är ett mycket dåligt argument eftersom det kommer att finnas långt mer arbetstillfällen inom industrin än det finns arbetskraft för de industriprojekt som redan planeras i Norrbotten, samtidigt som möjligheten för försörjning för andra samer och idkare inom turism försämras.

Fastighetsägaren Jokkmokks Sockenallmänning

Sockenallmänningen ägs av drygt 900 delägare, där alla är skogsägare i kommunen. En stor del av fyndigheten är belägen på sockenallmänningens mark. Sockenallmänningens styrelse konstaterar att en gruva på Björkholmberget utanför Jokkmokk skulle påverka sockenallmänningen positivt ur ett ekonomiskt perspektiv. Trots den låga mineralersättningen om två promille för markägare, skulle dessa intäkter vara betydande för sockenallmänningen och dess delägare. Ur ett skogsbruksperspektiv är merparten av området trivial och brukad skogsmark, där normalt skogsbruk bedrivs. En stor del av området är ungskog där nya intäkter ligger långt fram i tiden. Värdet på mineralersättningen överstiger markant de skogliga intäkterna över tid. Länsstyrelsen i Norrbotten har pekat ut en del av området där bolaget har ansökt om bearbetningskoncession på

sockenallmännings mark som skyddsvärd, samt inlett en process för reservatsbildning. Sockenallmanningen håller dock inte med om att området borde vara prioriterat för områdesskydd.

Bolaget

Det närmaste avståndet från den planerade gruvan till Laponia är 34 kilometer fågelvägen. Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket har uttalat att gruvverksamheten i Kallak inte kommer att innebära någon direkt påverkan på Laponia. Det är helt uteslutet, och en orimlig uppfattning, att gruvan i sig kan ha någon direkt effekt på världsarvet. Gruvverksamheten kommer inte att vara möjlig att uppfatta inom Laponia. Den potentiella trafikökningen på befintliga vägar eller järnväg kommer inte heller att bli av sådan omfattning till följd av gruvverksamheten att det kan leda till en indirekt påverkan av betydelse för Laponia, vilket i och för sig är frågor som prövas i ett annat sammanhang. ICOMOS och IUCN lyfter i sin tekniska bedömning fram att påverkan från gruvan ändå skulle kunna få effekter på rennäringen lokalt, som indirekt skulle kunna påverka värdena i Laponia på ett mer betydande sätt. Den upprättade miljökonsekvensbeskrivningen och fördjupade konsekvensanalys gällande påverkan på Laponia visar emellertid att gruvan, med de skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder som planeras, får en begränsad påverkan på rennäringen. I sammanhanget bör det beaktas att den planerade gruvan med drifanläggningar tar i anspråk 0,5 procent av Jåhkågasska tjielldes samebys 2 640 km² vinterbetesområde.

Utredningen beskriver den potentiella påverkan på ett fullständigt och korrekt sätt. Det faktum att det finns två befintliga gruvor som ligger betydligt närmare Laponia än nu aktuell gruva bekräftar också att det går att bedriva gruvverksamhet utanför Laponia utan att skada världsarvets värden. Det är tydligt, och i viss mån förstäligt, att ICOMOS och IUCN inte har kunskap om hur det svenska miljöprövningssystemet är uppbyggt och det faktum att villkor om försiktighetsmått, skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder till skydd för rennäringen är frågor som behandlas i ett senare skede av miljöprövningsprocessen. ICOMOS och IUCN verkar också bortse ifrån att ren- och gruvnäring redan samexisterar på flera ställen i Sverige och att det finns goda förutsättningar för en sådan samexistens, inte minst genom väl avvägda skyddsåtgärder och försiktighetsmått.

Enligt punkt 99 i Unescos egen vägledning Operational Guidelines for the implementation of the World Heritage Convention ska världsarvets gränser inkludera alla områden som utgör eller bidrar till att säkerställa ett effektivt skydd för ”outstanding universal values” och som i övrigt behövs för att behålla områdets funktion/integritet. Det har aldrig hävdats av Unesco att Laponia skulle behöva vara större för att säkerställa världsarvets värden, eller att det skulle behövas en särskild buffertzona kring området. Det tekniska utlåtandet från ICOMOS och IUCN som nu avgetts går således på tvärs mot Unescos tidigare bedömningar av vilket behov det har funnits att skydda områden utanför Laponia för att skydda världsarvet i sig. Med tanke på det stora avståndet mellan den planerade gruvan och Laponia, samt det faktum att gruvan tar i anspråk ett område som i storlek motsvarar en tusendel av Laponia, måste det vara uppenbart att det finns förutsättningar att utforma och bedriva gruvverksamheten utan att det medför skada av betydelse för världsarvet.

Bolaget har åtagit sig att begränsa den eventuella påverkan på rennäringen så långt som möjligt och att kompensera berörda samebyar fullt ut. I det arbetet kommer bolaget att ytterligare sträva efter att nå dialog med berörda samebyar för att tillsammans med dessa säkerställa att gruvverksamhetens eventuella påverkan på rennäringen begränsas så långt som möjligt. Regeringen kan i sitt beslut med stöd av 4 kap. 5 § minerallagen också föreskriva att berörda samebyar vid miljöbalksprövningen ska kompenseras fullt ut för de förlorade värden som uppkommer genom gruvverksamheten. Bolaget har även förbundit sig att säkerställa att det blir en miljömässigt hållbar gruva som utvecklas i samarbete med invånarna i Jokkmokks kommun och med övriga berörda intressenter.

Skälen för regeringens beslut

Tillämplig lagstiftning

Den 1 januari 2018 trädde nya bestämmelser i minerallagen i kraft avseende prövning av bearbetningskoncessioner samt i bl.a. 6 kap. miljöbalken. Enligt övergångsbestämmelserna gäller äldre föreskrifter fortfarande för handläggning och prövning av ärenden som har inletts före ikraftträdandet. I förevarande ärende ska således bestämmelser i minerallagen och miljöbalken tillämpas i dess lydelse före den 1 januari 2018.

Av 4 kap. 1 § minerallagen framgår att koncessionen ska avse ett bestämt område, som bestäms efter vad som är lämpligt med hänsyn till fyndigheten, ändamålet med koncessionen och övriga omständigheter.

Av 4 kap. 2 § första stycket minerallagen framgår att en bearbetningskoncession ska meddelas om en fyndighet som sannolikt kan tillgodogöras ekonomiskt har påträffats och fyndighetens belägenhet och art inte gör det olämpligt att sökanden får den begärda koncessionen.

Av 4 kap. 2 § tredje och fjärde styckena minerallagen framgår att 3 och 4 kap. miljöbalken ska tillämpas och att dessa bestämmelser i miljöbalken ska tillämpas endast vid den prövning som sker i koncessionsärendet om koncessionen avser en verksamhet som senare ska prövas även enligt miljöbalken eller andra lagar.

Till ansökan ska en miljökonsekvensbeskrivning fogas. Av 4 kap. 2 § femte stycket minerallagen jämförd med 6 kap. 9 § miljöbalken framgår att regeringen senast i samband med avgörandet av ärendet ska ta ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken.

Beslutet om bearbetningskoncession får inte strida mot detaljplan eller områdesbestämmelser.

I ärenden om beviljande av bearbetningskoncession ska bergmästaren, enligt 8 kap. 1 § minerallagen, när det gäller tillämpningen av 3, 4 och 6 kap. miljöbalken, samråda med länsstyrelsen i det eller de län där koncessionsområdet ligger. Sådana ärenden ska, enligt 8 kap. 2 § minerallagen, hänskjutas till regeringens prövning om bergmästaren bedömer frågan om koncession vara särskilt betydelsefull ur allmän synpunkt eller om bergmästaren vid tillämpningen av 3 eller 4 kap. miljöbalken finner skäl att frångå vad länsstyrelsen har föreslagit.

Enligt 3 kap. 5 § miljöbalken ska mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringens bedrivande. Områden som är av riksintresse för rennäringen ska skyddas mot sådana åtgärder. Enligt 3 kap. 7 § miljöbalken ska mark- och vattenområden som innehåller värdefulla ämnen eller material så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra utvinningen av dessa. Områden som innehåller fyndigheter av ämnen eller material som är av riksintresse ska skyddas mot sådana åtgärder.

Av 3 kap. 10 § miljöbalken följer att om ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål ska företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Enligt förarbetena till miljöbalken ska bestämmelserna i tredje kapitlet om hushållning med mark och vatten kunna utgöra ett instrument för samlade bedömningar i samhällsplaneringen för en hållbar utveckling där mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt god hushållning tryggas. Vid bedömningen av vilket riksintresse som har företräde har även Sveriges internationella åtaganden betydelse (prop. 1997/98:45 del I s. 245).

Enligt 4 kap. 5 § minerallagen ska en koncession förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen eller enskild rätt eller som behövs för att naturtillgångarna ska utforskas och tillvaratas på ett ändamålsenligt sätt. Villkor kan också ställas för att tillgodose syftet med bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken. Vid konflikt bör i första hand undersökas om den kan lösas med hjälp av villkor i koncessionen. Det är endast sådana villkor som rör den planerade verksamhetens inverkan på de motstående intressena som ska kunna ställas. Villkoren får inte ta sikte på annat än att motverka och kompensera menlig inverkan på motstående intressen av den planerade verksamheten (prop. 1988/89:92 s. 100).

I 4 kap 6 § minerallagen finns bestämmelser om att säkerhet ska ställas för att tillse att koncessionshavarens skyldigheter vad gäller efterarbete ska uppfyllas.

Prövningens ram

Genom ett beslut om bearbetningskoncession avgörs i huvudsak vem som har rätt att utvinna de mineral som finns i det prövade området. En bearbetningskoncession innebär således inte i sig ett tillstånd att börja utvinna mineral, eftersom verksamhetsutövaren även måste erhålla andra tillstånd som krävs för att en koncession ska kunna nyttjas.

En bearbetningskoncessionsprövning syftar till att pröva sökandens förutsättningar att utvinna och ekonomiskt tillgodogöra sig den fyndighet som ansökan gäller på ett sätt som inte är olämpligt i förhållande till andra allmänna intressen, såsom rennäringsen. Det är alltså fråga om en prövning av platsens lämplighet utifrån allmänna intressen. Det prövas genom en

tillämpning av 3 och 4 kap. miljöbalken. Prövningen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken innebär att en bedömning görs av vad som är en ändamålsenlig och lämplig användning av den mark som omfattas av ansökan om bearbetningskoncession.

Den bindande verkan som prövningen får i koncessionsärendet enligt 4 kap. 2 § fjärde stycket minerallagen gäller således endast den verksamhet som har prövats i ärendet, dvs. en viss angiven verksamhet förlagd till ett visst område och med en viss medgiven inverkan på motstående intressen (prop. 1991/92:161 s. 10). Som noterats ovan anges i 4 kap. 1 § minerallagen att koncession ska avse ett bestämt område, som bestämts efter vad som är lämpligt med hänsyn till fyndigheten, ändamålet med koncessionen och övriga omständigheter. Bestämmelser med motsvarande innebörd fanns i 1974 års gruvlagstiftning (4 kap. 1 § första stycket gruvlagen [1974:342] och 4 § andra stycket lagen [1974:890] om vissa mineralfyndigheter). I förarbetena till den lagstiftningen anfördes att områdets storlek bör bestämmas utifrån vad som är motiverat av fyndighetens sträckning och behovet av mark för driftsanläggningar (prop. 1974:32 s. 118 och prop. 1974:146 s. 81).

Frågan om en koncessionsprövnings omfattning har prövats av Högsta förvaltningsdomstolen i avgörandet HFD 2016 ref. 21, Norra Kärr-domen. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade att regleringen i minerallagen är avsedd att åstadkomma att prövningen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken ska göras så tidigt som möjligt och vid endast ett tillfälle. Domstolen konstaterade vidare att den begränsning som skett i koncessionsärendet innebär att prövningen inte omfattat en tillämpning av 3 och 4 kap. miljöbalken beträffande markanvändning för driftsanläggningar, såsom gråbergssupplag, sandmagasin och klarningsdamm, och domstolen konstaterade att denna begränsning medfört att en sådan prövning som avses i 4 kap. 2 § minerallagen inte hade gjorts.

Mot bakgrund av ovanstående ska regeringens prövning av sökt bearbetningskoncession inkludera den markanvändning inom ett område som rymmer för gruvdrift nödvändiga anläggningar, såsom klarningsdammar och sandmagasin. Det kan konstateras att bolagets ansökan i förevarande ärende omfattar, förutom området för brytning, även industriområde, gråbergssupplag, sandmagasin, damm, klarningsmagasin och nya interna vägar inom området. Vidare innefattar bolagets miljökonsekvensbeskrivning och

utredning i övrigt konsekvenserna av såväl gruvbrytningen som driften av dessa nödvändiga anläggningar etc. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att ansökans avgränsning motsvarar vad ett koncessionsområde ska avse samt möjliggör en prövning enligt 4 kap. 1 och 2 §§ minerallagen, som bl.a. innebär en samlad bedömning av markanvändningen inom koncessionsområdet utifrån kraven i 3 och 4 kap. miljöbalken. Det bör noteras att markanvändning av mark utanför koncessionsområdet inte omfattas av bolagets ansökan om bearbetningskoncession, vilket heller inte är ett krav enligt gällande lagstiftning. Regeringen konstaterar att sådan markanvändningsavvägning således inte kan ingå i den prövning som ska göras inom ramen för det aktuella ärendet. Hänsyn till verksamheter inom området vars påverkansområde går utanför det ansökta området kan dock ingå i koncessionsprövningens övergripande bedömningar när markanvändningen inom det sökta området avgörs. Det ska vidare understrykas att regeringen i det här ärendet inte gör en prövning enligt 3 och 4 kap. miljöbalken av eventuella infrastrukturåtgärder eller andra följdverksamheter till den ansökta verksamheten utanför det sökta området. En sådan prövning av bl.a. transporter görs i stället vid en eventuell kommande tillståndsprocess enligt miljöbalken.

Regeringens bedömning

Regeringen delar bergmästarens bedömning att bolaget har visat att den påträffade fyndigheten av järn sannolikt kan tillgodogöras ekonomiskt samt att fyndighetens belägenhet och art inte gör det olämpligt att sökanden beviljas den ansökta koncessionen.

Regeringen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och att den tillsammans med övrig utredning i ärendet utgör tillräckligt underlag för regeringens prövning. Regeringen konstaterar att koncessionen inte berör något område med detaljplan eller områdesbestämmelser. Mot ovan angiven bakgrund bedömer regeringen att ärendet är utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver samt att ytterligare kommunikering eller remittering inte behövs.

Den bedömning som kvarstår är därmed tillämpningen av 3 och 4 kap. miljöbalken. Fyndigheten utpekades 2013 av Sveriges geologiska undersökning som område av riksintresse för fyndigheter av värdefulla ämnen eller material som är av stor betydelse för landets försörjningsberedskap. Myndigheten har angett att Kallakområdet både är viktigt ur

materialförsörjningssynpunkt och viktigt för gruvnäringen ur ett nationellt perspektiv. År 2017 pekade Sametinget ut ett område för renskötsel inom Jåhkågasska tjielde sameby som riksintresse för rennäring, vilket till största del överlappar det förra riksintresset. Enligt Sametinget överensstämmer området med miljöbalkens intentioner om skydd för de viktigaste områdena i varje sameby. Områden norr och söder och inom koncessionsområdet är också, sedan 2005, utpekade som riksintresse för rennäring i dess egenskap av bl.a. flyttleder. Den norra flyttleden överlappar området för planerat sandmagasin och industriområde. Det aktuella området för den planerade gruvverksamheten är således utpekad som riksintresse för både värdefulla ämnen eller material och rennäring.

Regeringen bedömer att området där koncession sökts är av riksintresse för både rennäringen och för fyndigheter av värdefulla ämnen eller material. Av utredningen i ärendet framgår att det inom det aktuella koncessionsområdet inte går att bedriva rennäring och mineralutvinning parallellt. Således ska en avvägning ske av vilket av de motstående intressena som ska ges företräde.

Rennäringen utgör en viktig del av den samiska kulturen och renskötselrätten är en förutsättning för rennäringen. En gruvverksamhet kommer oundvikligen att innebära ingrepp i naturen och påverka områdets ekologiska värden på ett sätt som inte pågående rennäring gör. En gruvverksamhet samt en påverkan på rennäringen som innebär minskat renbete kan också påverka möjligheterna att nå det av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö.

Den planerade gruvverksamheten avser utvinning av järn för en koncessionstid om 25 år, med möjlighet till förlängning. Utvinning bedöms initialt kunna pågå under ca 14 år, men i området finns potential att upptäcka ett tillskott av brytvärd järnmineralisering som kan ge betydande förlängning av driftstiden. Om riksintresset för fyndigheter av ämnen eller material ges företräde kan det leda till att förutsättningarna att bedriva rennäring inom koncessionsområdet upphör, i vart fall under den tid som bearbetningskoncessionen gäller. Av utredningen framgår även att renskötseln kommer att påverkas negativt också inom utpekade områden av riksintresse för rennäringen utanför själva koncessionsområdet, bl.a. vid flyttleder norr och söder om området.

Mot bakgrund av avståndet mellan det planerade koncessionsområdet och världsarvet Laponia bedömer regeringen att verksamheten, inklusive driften av dess nödvändiga anläggningar inom området, inte riskerar att innebära en direkt negativ påverkan på världsarvets särskilt stora universella värde (Outstanding Universal Value). Det bör i sammanhanget noteras att bolaget i ärendet åtagit sig att det inte kommer att välja något transportalternativ som sträcker sig i ny nordlig/nordostlig dragning genom Natura 2000-området Jelka-Rimakåbbå.

Regeringen bedömer däremot att verksamheten kan innebära en indirekt påverkan, då verksamheten planeras inom på Jåhkågasska tjiellde samebys åretruntmarker och Jåhkågasska tjiellde sameby i sin tur bedriver renskötsel inom Laponia.

Utredningen i ärendet visar också att den planerade verksamheten är att betrakta som av betydelse för samhällsutvecklingen när det gäller tillväxt och sysselsättning. Jokkmokks kommun har under lång tid haft en fallande befolkningsutveckling. Enligt Region Norrbotten har befolkningen minskat med 23,3 procent under perioden 1991 till 2016. En kommande gruvdrift i kommunen skulle sannolikt medföra positiva effekter för området i form av ett mer differentierat näringsliv, fler arbetstillfällen samt ett förbättrat underlag för kommersiell och offentlig service och infrastruktur m.m. Jokkmokks kommun har angett bl.a. att möjligheten för kommunen att klara välfärdens utmaning gynnas påtagligt.

I ett långsiktigt perspektiv innebär den gruvverksamhet som ansökan om bearbetningskoncession avser ett intrång under en begränsad tid i markområden som används för rennäringen, inom ett relativt sett mindre område, med potential att generera betydande samhällsekonomiskt positiva effekter, vilket är att betrakta som god hushållning med områdets resurser.

Genom att föreskriva villkor som underlättar flytt av renar förbi koncessionsområdet, skyddsanläggningar samt samråd för att i övrigt motverka störningar på renskötseln bedömer regeringen att den negativa påverkan på renskötseln kan minskas, dock sannolikt inte helt undvikas. Sådana villkor innebär samtidigt att risken för en indirekt negativ påverkan på världsarvet begränsas, då en minskad negativ påverkan på Jåhkågasska tjiellde samebys förutsättningar att bedriva rennäring torde minska den indirekta påverkan på världsarvet. Med hänsyn till bearbetnings-

koncessionens omfattning och föreskrivna villkor bedöms ett beslut att bevilja bearbetningskoncessionen inte innebära att Laponias status som världsarv äventyras. Regeringen gör vidare bedömningen att den markanvändning som ansökan omfattar inte innebär en sådan påverkan på utpekade Natura 2000-områden att tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken krävs.

Vid en samlad bedömning av vilket ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt i det aktuella området och efter en avvägning mellan ekologiska, sociala och samhällsekonomiska synpunkter finner regeringen att företräde ska ges åt riksintresset för värdefulla ämnen eller material. Genom att koncessionen förenas med de villkor som anges under rubriken Regeringens beslut bedömer regeringen att den ansökta bearbetningskoncessionen inte leder till att berörda samebyars möjligheter att bedriva renskötsel omintetgörs.

Sammanfattningsvis finner regeringen att den sökta bearbetningskoncessionen ska beviljas enligt 4 kap. 2 § minerallagen.

På regeringens vägnar

Karl-Petter Thorwaldsson

Fredric Gemsjö

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Justitiedepartementet/DÅ
Finansdepartementet/BA, SBA och SFÖ
Utbildningsdepartementet/AI
Miljödepartementet/ME
Kulturdepartementet/CSM, KL och RS
Infrastrukturdepartementet/TM
Bergmästaren
Lantmäteriet
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Naturvårdsverket
Riksantikvarieämbetet
Sametinget
Svenska Unescorådet
Sveriges geologiska undersökning
Jokkmokks kommun
Region Norrbotten
Svenska Samernas Riksförbund
Jáhkågasska tjiellde sameby
Sirges sameby
Tuorpon sameby
Unna tjerusj sameby
Jokkmokks Sockenallmänning
Anders Marcus Eriksson
Asta Margareta Johansson
Eva Lindbäck
Kent Mattson
Inger Fällman
Lars Isaksson
Laila Ingegerd Hansson
Nina Maria Hansson
Paul Thomas Tallqvist
SCA Skog Fastigheter AB
Tord Erik Eriksson